

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 883
Бања Лука, 21.4.2010. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Стаке Гојковић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца В. Л. из Р., село О., кога заступа пуномоћник М. Б., адвокат из С., против туженог ЈМДП Е. РС, ЗДП Е. П., РЈ Р., кога заступа пуномоћник П. Н., адвокат из В., ради накнаде штете, вс. 37.167,90 КМ, одлучујући о ревизији тужиоца против пресуде Окружног суда у Источном Срајеву број 014-0-Гж-06-000 483 од 18.6.2008. године, на сједници вијећа одржаној 21.4.2010. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се уважава, укида се пресуда Окружног суда у Источном Срајеву број 014-0-Гж-06-000 483 од 18.6.2008. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Вишеграду број П-40/03 од 17.7.2006. године обавезан је тужени да на име накнаде материјалне штете исплати тужиоцу за изгорјелу кућу износ од 17.617,90 КМ са законском затезном каматом почев од 28.12.2002. године до исплате и за изгорјеле ствари покућства укупно износ од 4.000,00 КМ са законском затезном каматом почев од 2.4.2003. године до исплате, уз накнаду трошкова парничног поступка у износу од 3.418,80 КМ. Истом пресудом одбијен је преостали дио тужбеног захтјева за накнаду материјалне штете, а у цјелости захтјев тужиоца за накнаду нематеријалне штете за претрпљене душевне болове и страх у износу од 5.000,00 КМ, те тужени обавезан да на име судских такса на тужбу и пресуду плати износ од 672,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Источном Срајеву број 014-0-Гж-06-000 483 од 18.6.2008. године жалба туженог је уважена, првостепена пресуда преиначена тако што је одбијен као неоснован тужбени захтјев тужиоца за накнаду материјалне штете за изгорјелу кућу у износу од 17.617,90 КМ са законском затезном каматом почев од 28.12.2002. године до исплате и за изгорјеле ствари у износу од 4.000,00 КМ са законском затезном каматом почев од 2.4.2003. године до исплате, као и захтјев за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 3.418,00 КМ. Тужени је обавезан да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 1.957,50 КМ.

Благовремено изјављеном ревизијом тужилац побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка, погрешне примјене материјалног права и прекорачења тужбеног захтјева пред другостепеним судом и предлаже да се оспорена пресуда укине или преиначи усвајањем тужбеног захтјева тужиоца, уз накнаду трошкова парничног поступка укључујући трошкове жалбеног и ревизијског поступка.

Тужени није одговорио на ревизију тужиоца.

Ревизија је основана.

У овој парници тужилац захтијева да му тужени надокнади штету која је настала усљед пожара који је изазвала електрична енергија, а у којем је изгорјела његова породична кућа и покретне ствари које су се у њој налазиле.

Расправљајући о постављеном тужбеном захтјеву тужиоца првостепени суд је утврдио: да је дана 28.12.2002. године око 14:00 часова дошло до пожара у породичној кући тужиоца; да је кућа тужиоца била димензија 8,50 x 7,10 м, спратности подрум, приземље, поткровље, изграђена од чврстог материјала са бетонском плочом изнад подрума, а на приземљу дрвеним стропом гредама и кровном конструкцијом која је са страна затворена циглом; да је у пожару изгорио потпуно кров куће, поткровље и приземље са свим стварима; да је ОЈТ Р. обавијестило тужиоца 22.1.2003. године да пожар није изазван радњама лица које би представљале обиљежје неког кривичног дјела за које се гони по службеној дужности; да према налазу и мишљењу вјештака за пожаре и експлозије С. М., штендер на крову југоисточног дијела куће, који је служио не само за прикључење струје у објекат, него и као бандера, је затечен оборен, да је био причвршћен алуминијском жицом која је прекинута усљед дејства вјетра, умјесто челичном сајлом, да су жице између штендера и бандере знатно и неуобичајено опуштене и погодују њихању и међусобном контакту усљед бочног јужног и сјеверног вјетра, да је од штендера до електробројила струја проведена каблом пруженим по дрвеној греди на дужини од 10 метара без икакве заштите и да су осигурачи били предимензионирани; да пожар није изазван експлозијом, намјерно, ни паљевином, механичком енергијом, атмосферским пражњењем и самоупалом, него да је изазван електричном струјом примарним кратким спојем на електропроводнику нађеном у просторији поткровља, поред источног зида, гдје је нађена гомила бијелог пепела; да је према налазу вјештака Б. П. на кући тужиоца настала штета у укупном износу од 18.167,90 КМ. што умањено за трошкове електроинсталација износи 17.617,90 КМ.

Полазећи од утврђења да је кућа тужиоца изгорјела у пожару који је изазвала електрична енергија, првострепени суд је закључио да је тужени одговоран за штету коју је претрпио тужилац по принципу објективне одговорности у складу са одредбом члана 173. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 27/78 до 57/89 и „Службени гласник РС“, бр. 17/93, 3/96 и 39/03, у даљем тексту: ЗОО), те да тужени није доказао да је штета потекла од неког узрока који се налази ван ствари, а чије дејство се није могло

предвидјети ни избјећи или отклонити, па је удовољио захтјеву тужиоца за накнаду материјалне штете на објекту у износу од 17.617,90 КМ.

У односу на захтјев за накнаду материјалне штете за покретне ствари покућства према потврди од 1993. године, првостепени суд је закључио да је тужилац био власник тих ствари и да су оне у пожару изгорјеле, па је примјеном одредбе члана 127. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 и 49/09 у даљем тексту: ЗПП) на име накнаде штете за ове ствари досудио тужиоцу износ од 4.000,00 КМ. Са дијелом захтјева за накнаду штете за изгорјеле ствари сина и снахе тужиоца у износу од 5.000,00 КМ, првостепени суд је тужиоца одбио, налазећи да није доказао да је он њихов власник у складу са чланом 37. ЗОСПО, па да није активно летигимисан да тражи за њих накнаду штете. Захтјев тужиоца за накнаду нематеријалне штете по основу претрпљених душевних болова и страха изазваних пожаром и губитком куће и ствари у износу од 5.000,00 КМ, првостепени суд је одбио као неоснован налазећи да одредбама члана 200. ЗОО није прописана накнада за претрпљене душевне болове и страх због пожара и губитка куће и ствари.

Одлучујући о жалби туженог другостепени суд је нашао да је првостепена пресуда заснована на погрешној примјени материјалног права. По оцјени другостепеног суда из налаза и мишљења вјештака С. М. произилази да је пожар изазвала електрична струја примарним кратким спојем на електропроводнику нађеном у поткровљу, те да су недостаци у објекту проузроковали пожар јер је кабал пружен по дрвеној греди све до мјерила без заштите од пожара и механичких оштећења, а да су као узрок пожара наведени и предимензионирани осигурачи, јер у противном електроудар са вана не би прошао осигураче и дјеловао на унутрашње електроинсталације. Зато другостепени суд налази да је штета настала искључиво кривицом и немаром тужиоца, као власника објекта, јер је према одредбама члана 33., 34. и 35. Општих услова за испоруку електричне енергије („Службени гласник РС“, број 23/94) обавеза потрошача да се брине за одржавање унутрашњих прикључака инсталација и трошила и одговара за неисправност унутрашњег прикључка и инсталација уколико није склопио уговор са испоручиоцем о њиховом одржавању. Како тужилац није ни доказивао постојање таквог уговора са испоручиоцем, другостепени суд сматра да тужени није одговоран за штету коју је тужилац претрпио у складу са одредбама члана 177. став 2. ЗОО, па је жалбу туженог уважио, првостепену пресуду у досуђујућем дијелу преиначио тако што је у цјелости одбио тужбени захтјев тужиоца.

Основано ревидент указује да је другостепени суд у поступку доношења оспорене пресуде повриједио одредбе парничног поступка што је било од утицаја на правилност и законитост оспорене пресуде у смислу члана 209. ЗПП-а.

Нижестепени судови су правилно закључили да се у конкретном случају одговорност за штету, коју је тужилац претрпио, треба расправити по правилима о објективној одговорности за штету. Електрична енергија јесте опасна ствар и у складу са одредбом члана 173. и 174. ЗОО за штету која потиче од те ствари одговара њен ималац, у овом случају тужени као испоручилац. Према одредбама члана 177. став 1. и 2. истог закона, ималац опасне ствари се ослобађа одговорности ако докаже да штета потиче од неког узрока који се налазио ван ствари чије се дејство није могло предвидјети ни избјећи или отклонити, или ако

докаже да је штета настала искључивом радњом оштећеника или трећег лица коју он није могао предвидјети и чије посљедице није могао избјећи или отклонити.

Проведеним доказима нижестепени судови су утврдили да је пожар у кући тужиоца изазвала електрична струја примарним кратким спојем на електропроводнику нађеном у поткровљу стамбеног објекта поред источног зида. За правилну примјену напријед наведених одредаба материјалног права у погледу одговорности за штету коју је тужилац претрпио, одлучно је да ли је примарни кратки спој на наведеном електропроводнику изазван недостацима, односно усљед неисправности електроинсталација у објекту тј. унутрашњег прикључка, за чију исправност је у складу са одредбом члана 35. Општих услова одговоран тужилац, као потрошач, или због неисправности вањског прикључка за коју је одговоран тужени, као испоручилац, у складу са одредбом члана 33. Општих услова.

У поступку пред првостепеним судом на околности узрока пожара у кући тужиоца проведен је доказ вјештачењем по вјештаку за пожаре и експлозије С. М. који је дао писмени налаз и мишљење 6.1.2003. године по налогу истражног судије првостепеног суда, а саслушан је на рочишту пред првостепеним судом 2.7.2003. године. У писменом налазу и мишљењу вјештак је на основу увиђаја на лицу мјеста утврдио који су технички пропусти на мрежи ван објекта, а који су недостаци у самом објекту, те нашао да пожар спада у групу сложених пожара, да га је изазвала електрична струја, примарним кратким спојем на електропроводнику у просторији поткровља, те да примарни кратки спој на проводнику у купатилу није изазвао пожар, јер око њега није било запаљивог материјала. На рочишту одржаном 2.7.2003. године овај вјештак је појаснио писмени налаз и мишљење објашњењем зашто је дошло до међусобног котнакта фазе и нуле на мрежи ван објекта и које су због тога посљедице наступиле на електроинсталацијама у објекту, односно због чега је дошло до примарног кратког споја на електропроводнику у поткровљу објекта тужиоца и у купатилу у приземљу.

Првостепени суд је прихватио налаз и мишљење вјештака С. М. да је пожар у кући тужиоца изазвала електрична струја и сматрајући то довољним за постојање одговорности туженог за штету, није утврђивао одлучне чињенице због чега је дошло до примарног кратког споја на електропроводнику у просторији у поткровљу објекта тужиоца, а тиме и до пожара у коме је стамбени објекат тужиоца изгорио.

Одлучујући о жалби туженог у сједници вијећа другостепени суд цијенећи налаз и мишљење вјештака С. М. утврђује да је пожар узрокован само недостацима у објекту и то да су предимензионирани осигурачи, јер у противном електроудар са вана не би прошао осигураче и дјеловао на унутрашње електроинсталације и закључује да је штета настала искључиво немаром и кривицом власника објекта, што ослобађа туженог од одговорности за штету у складу са одредбама члана 177. став 2. ЗОО и члана 33., 34. и 35. Општих услова.

Ревизијом се основано указује да је другостепени суд на овај начин утврдио другачије чињенично стање од оног које је утврдио првостепени суд.

Одредбом члана 229. став 2. ЗПП другостепени суд је овлашћен да преиначи првостепену пресуду ако је у сједници вијећа другачијом оцјеном исправа и посредно изведених доказа, већ изведених пред првостепеним судом, утврдио другачије чињенично стање него што је у првостепеној пресуди, а према ставу 3. истог члана, ако је послје одржане расправе на основу нових доказа или поновног извођења већ изведених доказа утврдио другачије чињенично стање од оног у првостепеној пресуди. Упуштајући се у сједници вијећа у оцјену налаза и мишљења вјештака тј. непосредно изведеног доказа у поступку пред првостепеним судом, другостепени суд је повриједио процесно правилно слободног судијског увјерења при оцјени доказа из члана 8. ЗПП, као и начело непосредности из члана 4. истог закона. Пошто другостепена пресуда није заснована на чињеницама које је утврдио првостепени суд, нема мјеста ни примјени одредбе члана 229. став 4. ЗПП, на коју се другостепени суд није позвао, али у разлозима оспорене пресуде наводи да је првостепени суд на правилно утврђено чињенично стање погрешно примијенио материјално право.

С обзиром да је закључак другостепеног суда о узроку пожара заснован на повредама одредаба парничног поступка због којих се не може испитати правилност и законитост оспорене пресуде, ваљало је примјеном одредбе члана 249. став 1. ЗПП одлучити као у изреци рјешења.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић